

Державний бібліографічний покажчик "Літопис друку. Газетні статті" Книжкова палата України випускає з 1937 року слідом за Всесоюзною книжковою палатою. Саме там побачив світ перший випуск "Газетной летописи", безпосереднім організатором і першим редактором якої був видатний теоретик державної бібліографії (з 1921 працював завідувачем Всеукраїнського державного видавництва, у 1922—1931 рр. — директором Української книжкової палати) Михайло Годкевич, який працював з 1934 року у Всесоюзній книжковій палаті на посадах завідувача відділу обов'язкового примірника, заступника директора.

У 1934—1935 рр. на сторінках "Журнальной летописи" Всесоюзної книжкової палати почався розпис найбільших журналів союзних республік і з'явилася інформація про матеріали центральних газет — "Правды" та "Известий". Ця додаткова інформація, не пов'язана з основним призначенням "Журнальной летописи", викликала потребу в заснуванні нового видання Палати — "Газетной летописи", що оформилась у самостійне видання трохи пізніше: з 1936 р.

Розуміючи цінність такого видання, Українська книжкова палата підтримала цю ініціативу. Покажчик "Літопис газетних статей" виходив під назвами "Літопис друку. Газетні статті" (1937—1953), з 1953 — "Літопис газетних статей" та з різною періодичністю: 1937—1938 — двічі на місяць; 1939—1940 — тричі на місяць; 1941 — вийшло 22 номери; 1942—1945 — "Літопис" не виходив. Матеріали за 1944 р. вийшли в 1950 р., за 1945 — в 1949 р. під назвою "Літопис друку УРСР. Газетні статті: систематичний покажчик"; 1946—1947 — щомісячно; 1948—1993 — двічі на місяць; 1994—1995 — щомісячно. За 1996 вийшло два ретроспективні випуски в 1997 р. З 1997 р. виходить двічі на місяць.

"Літопис газетних статей" — єдиний бібліографічний покажчик у системі органів державної бібліографії, розрахований на широке коло читачів. Найціннішою його частиною є інформація про офіційні матеріали органів законодавчої та виконавчої влади: закони, укази, постанови, розпорядження тощо.

Факт публікації цих матеріалів у друкованих органах державної влади засвідчує, що документ набрав чинності. Тому споживач, по-перше, має можливість переконатися у чинності документа, по-друге, через доступність газети як найбільш демократичного типу видань ознайомитися з його текстом безпосередньо.

Головним завданням державного бібліографічного покажчика "Літопис газетних статей", що виходить двічі на місяць, є урахування найактуальніших публікацій з центральних загальноукраїнських газет¹. Головна мета — зорієнтувати читачів у великому потоці газетної інформації, показати тенденції розвитку основних тематичних напрямів на прикладі різних за масштабами та читацькою аудиторією газетних видань. "Літопис газетних статей" сьогодні містить універсальну, достатньо повну інформацію, що може бути використана або безпосередньо в поточній інформаційно-бібліографічній роботі, або служити базою для ретроспективного пошуку матеріалів.

З метою збільшення обсягу оперативної універсальної інформації про статті та інші матеріали в "Літописі газетних статей" кількість газет, що підлягають аналітич-

ному розпису², збільшується в середньому на два найменування на рік.

Важливою проблемою досконалості видання є бібліографічний відбір джерел для аналітичного розпису. Відбір газет і публікацій з них здійснюється відповідно з інструкцією "Відбір видань та публікацій для складання державного бібліографічного покажчика "Літопис газетних статей", розробленою Книжковою палатою України, а також з урахуванням побажань традиційних споживачів аналітичної бібліографічної інформації.

Джерелом для укладання "Літопису газетних статей" є газети, що надійшли у Книжкову палату України як обов'язковий примірник видання і пройшли державну реєстрацію в базі даних "Газети". Бібліографічні записи в "Літопису газетних статей" інформують читачів про офіційні матеріали, основні статті, документальні і художні твори, надруковані в газетах, що вийшли на території України українською та російською мовами.

Відбір видань для аналітичного розпису здійснюється диференційовано, в залежності від виду газети. Особлива увага приділяється газетам громадсько-політичного, наукового та виробничого характеру. З тих газет, що розписуються, вилучаються масові, ілюстровані та рекламні.

Для аналітичного розпису відбираються газети всеукраїнські; міст спеціального статусу (Київ і Севастополь); Автономної Республіки Крим (Сімферополь); обласні, місцеві. Повністю вилучаються з відбору регіональні видання всеукраїнських газет, районні, багатотиражні. Із загальноукраїнських газет відбираються вибірково загальнополітичні та спеціалізовані газети.

З газет Автономної Республіки Крим та обласних газет відбирається одна-дві загальнополітичні газети. При відборі перевага надається газетам, засновником яких є центральні органи виконавчої влади, Верховна Рада, міністерства, національні спілки, федерації, обласні державні адміністрації, обласні та міські ради, всеукраїнські товариства, громадські об'єднання. Вилучаються з відбору спеціалізовані видання.

З-поміж газет всеукраїнських, всеукраїнських міст спеціального статусу, Автономної Республіки Крим, обласних, місцевих не враховуються районні, вечірні та недільні; низові (заводів, навчальних закладів тощо) та тимчасові газети; газети для домашнього і сімейного читання, для іноземного читача, для жінок та чоловіків, для дітей та молоді, для дозвілля; інформаційні газети, дайджести, газети суспільно-політичних партій та рухів, творчих колективів; газети професійні; газети з окремих видів спорту; окремо видані додатки до газет.

Принципи відбору публікацій для "Літопису газетних статей".

I. Відбір наукових публікацій.

а) реєструються:

- наукові та науково-практичні;
- наукові публікації архівних та інших історичних документів;
- наукові доповіді;
- звіти про роботу тимчасових наукових організацій;
- інтерв'ю, бесіди, виступи діячів науки й техніки;

б) не реєструються:

- тези доповідей, протоколи засідань наукових товариств;
- реферати й автореферати наукових статей.

¹ "Літопис газетних статей" відображає аналітичну бібліографічну інформацію, надруковану в газетах виконавчих та законодавчих органів влади, газетах міністерств, Кримської АР, обласних та київської держадміністрацій.

² За останні роки кількість газет, що розписувалася, становила від 50 до 60 назв. У "Списку газет, матеріали з яких було вміщено в "Літописі газетних статей" у 2009 році" зазначено 60 назв.

II. Відбір офіційних публікацій.

а) реєструються:

- офіційні документи органів державної влади всіх рівнів;
- звернення органів і керівників державної влади;
- заяви, резолюції тимчасових організацій;

б) не реєструються:

- документи про персоналії (нагородження і стягнення тощо);
- нормативні акти про затвердження інструктивно-методичних документів.

III. Відбір виробничо-практичних публікацій.

а) реєструються:

- виробничо-практичні статті;
- статті про винаходи та винахідницькі пропозиції;
- практичні рекомендації та консультації;

б) не реєструються:

- консультації без зазначення автора;
- описи окремих винаходів і винахідницьких пропозицій;
- сезонні рекомендації з ведення присадибного господарства.

IV. Відбір громадсько-політичних публікацій.

а) реєструються:

- авторські та редакційні публіцистичні та проблемні статті про внутрішню і зовнішню політику, політичний, економічний, культурний розвиток України та зарубіжних країн;
- інтерв'ю з політичними й громадськими діячами та їхні виступи;
- листи в редакцію з соціально значущих питань і звіти про роботу органів державної влади;

б) не реєструються:

- огляди й хроніки політичних подій за тиждень, місяць;
- матеріали рейдів перевіряючих і контролюючих органів;
- матеріали тимчасового характеру.

V. Відбір довідкових публікацій і публікацій інформаційного характеру.

а) реєструються:

- статистичні огляди й довідки;
- бібліографічні списки, покажчики та огляди;
- рецензії на вистави, кінофільми, радіо-, телепередачі;

б) не реєструються:

- списки літератури, що публікуються систематично;
- статистичні таблиці без розгорнутого тексту.

VI. Відбір публікацій інших видів.

а) реєструються:

- літературно-художні;
- науково-популярні;

б) не реєструються:

- псевдонаукові публікації;
- дописи та повідомлення про події культурного, наукового, економічного життя без розгорнутого аналізу;
- публікації рекламного характеру;
- розважальні матеріали;
- публікації приватного характеру;
- передруки статей.

Систематизація та групування записів у "Літопису газетних статей" здійснюється на основі таблиць Універсальної десятикової класифікації (УДК) і таблиці "Розташування бібліографічних записів у державних бібліографічних покажчиках на основі Універсальної десятикової класифікації",

3-тє видання, перероблене та доповнене (Київ, 2005 р.), розроблених Книжковою палатою України.

Список газет, що наводиться нижче, є базовим на найближчі роки. Але зміни в ньому неминучі за рахунок появи нових газет і поновлення доставляння тих газет, що з різних причин перестали надходити або нерегулярно надходять у Книжкову палату України. Ці нововведення та зміни можуть бути викликані проханнями значної кількості споживачів, за умов дотримання основних принципів відбору.

Будемо сподіватися, що цей матеріал допоможе зняти деякі питання щодо принципів і перспектив підготовки одного з важливих державних бібліографічних покажчиків Книжкової палати України.

Список газет, статті з яких відображаються в "Літопису газетних статей" у 2009 р.

1. Буковинське віче : газета Чернівецької обласної ради / Чернівецька обласна рада, колектив редакції. — Чернівці.
2. Ваше здоров'я : медична газета України / Міністерство охорони здоров'я, Центральний Комітет працівників охорони здоров'я України. — Київ.
3. Високий Замок : всеукраїнська щоденна газета / журналістський колектив редакції. — Львів.
4. Вільне слово : громадсько-політична газета Рівненської області / редакція газети. — Рівне.
5. Вінниччина : газета обласної ради / Обласне комунальне підприємство "Редакція газети Вінницької обласної ради "Вінниччина", Обласна рада. — Вінниця.
6. Вісник Чорнобиля : газета Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи / Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи. — Київ.
7. Вісті Придніпров'я : обласна інформаційно-громадська газета / Дніпропетровська обласна державна адміністрація. — Дніпропетровськ.
8. Волинська газета : громадсько-політичний тижневик / Обласна державна адміністрація, редакція газети. — Луцьк.
9. Галичина : газета Рад Івано-Франківської області / Обласна рада, колектив редакції. — Івано-Франківськ.
10. Голос України : газета Верховної Ради України / Верховна Рада України. — Київ.
11. Демократична Україна : громадсько-політична газета / редакція газети "Демократична Україна", Товариство з обмеженою відповідальністю "Інформаційно-консультаційна фірма "Праця". — Київ.
12. День : щоденна всеукраїнська газета / Закрите акціонерне товариство "Українська Прес-група". — Київ.
13. Деснянська правда : чернігівська обласна газета / Чернігівська обласна рада, Обласна державна адміністрація, первинна організація журналістів редакції. — Чернігів.
14. Дзеркало тижня : міжнародний громадсько-політичний тижневик / Товариство з обмеженою відповідальністю "Видавничий дім "Ормос". — Київ.
15. Донеччина : обласна газета / Колективне підприємство "Редакція газети "Донеччина". — Донецьк.
16. Життя : донецька обласна суспільно-політична газета / Донецька обласна адміністрація, Обласна рада. — Донецьк.
17. Життя Луганська : суспільно-політична газета / Міська рада, редакція газети. — Луганськ.
18. Житомирщина : Обласна офіційна громадсько-політична газета / Обласна державна адміністрація, Обласна рада, колектив редакції. — Житомир.
19. За вільну Україну плюс : тижневик / Товариство з обмеженою відповідальністю "За вільну Україну плюс". — Львів.
20. Закарпатська правда : громадсько-політична газета / редакція газети. — Ужгород.
21. Запорізька правда : газета обласної ради і обласної державної адміністрації / Обласна рада і Обласна державна адміністрація. — Запоріжжя.
22. Зоря : народна газета Дніпропетровщини / Дніпропетровська обласна рада. — Дніпропетровськ.
23. Зоря Полтавщини : всеукраїнська громадсько-політична газета / Обласна рада, Обласна державна адміністрація, колектив редакції. — Полтава.

24. Известия Луганщины : газета Луганської обласної ради / Луганська обласна рада. — Луганськ.
25. Іменем закону : правова щотижнева газета / Міністерство внутрішніх справ України та Державне видавництво "Преса України". — Київ.
26. Київська правда / Київська обласна рада, Обласна державна адміністрація, трудовий колектив редакції. — Київ.
27. Кіровоградська правда : обласна громадсько-політична газета / Товариство з обмеженою відповідальністю "Кіровоградпрес-група". — Кіровоград.
28. Крила України / Федерація авіаційного спорту України, Товариство з обмеженою відповідальністю "ВД "Крила України". — Вінниця.
29. Кримська світлиця : всеукраїнська громадсько-політична та літературна газета / Всеукраїнське товариство "Просвіта" імені Тараса Шевченка, Кримська організація Національної спілки письменників України, редакція газети. — Сімферополь.
30. Культура і життя : українська щотижнева газета / Міністерство культури і туризму України, Центральний Комітет профспілки працівників культури, колектив редакції. — Київ.
31. Літературна Україна : газета письменників України / Національна спілка письменників України, редакція газети. — Київ.
32. Луганская правда : масова суспільно-політична газета / редакція газети "Луганська правда" — Луганськ.
33. Луцький замок / Луцька міська рада — Луцьк.
34. Магістраль : всеукраїнська транспортна газета / Міністерство транспорту та зв'язку України. — Київ.
35. Наддніпрянська правда : громадсько-політична газета Херсонської області / Херсонська обласна рада, редакція газети. — Херсон.
36. Народна армія : центральний друкований орган Міністерства оборони України / Міністерство оборони України. — Київ.
37. Нова доба : Черкаська обласна соціально-економічна газета / Черкаська обласна державна адміністрація, Обласна рада. — Черкаси.
38. Нова ера : обласна газета / товариство з обмеженою відповідальністю "Телерадіокомпанія "Нова Ера". — Тернопіль.
39. Новини Закарпаття : газета обласної ради і обласної державної адміністрації / Обласна рада і Обласна державна адміністрація. — Ужгород.
40. Одеські вісті : газета Одеської обласної ради / Одеська обласна рада. — Одеса.
41. Освіта : всеукраїнський громадсько-політичний тижневик / Всеукраїнське педагогічне товариство імені Григорія Вашенка, колектив редакції. — Київ.
42. Персонал Плюс : всеукраїнський загальнополітичний освітнянський тижневик Міжрегіональної Академії управління персоналом / Міжрегіональна Академія управління персоналом. — Київ.
43. Праця і зарплата : газета для фахівців народного господарства / Міністерство праці та соціальної політики України, фірма "Праця", редакція газети "Демократична Україна". — Київ.
44. Профспілкові вісті : газета Федерації професійних спілок України / Федерація профспілок України. — Київ.
45. Республика Крым : республіканська суспільно-політична газета / приватне підприємство "Пресс-група "Республика", друкарня видавництва "Таврида". — Сімферополь.
46. Рідне Прибужжя : газета Миколаївської обласної ради / Миколаївська обласна рада. — Миколаїв.
47. Свобода слова : газета Чернівецької обласної державної адміністрації / Чернівецька обласна рада. — Чернівці.
48. Село полтавське : газета селян Полтавщини / Обласна державна адміністрація, Обласна рада, Головне управління сільгосп-продовольства Обласної державної адміністрації, Рада сільгосп-товаровиробників, Селянська спілка, Обласний комітет профспілки АПК. — Полтава.
49. Слобідський край : газета Харківської обласної ради / Обласна рада, редакція газети. — Харків.
50. Слово Просвіти : всеукраїнський культурологічний тижневик / Всеукраїнське товариство "Просвіта" імені Тараса Шевченка. — Київ.
51. Сумщина : обласна громадсько-політична газета / Сумська обласна рада, Обласна державна адміністрація, трудовий колектив редакції. — Суми.
52. Тернопіль вечірній : газета Тернопільської міської ради / Тернопільська міська рада. — Тернопіль.
53. Урядовий кур'єр : газета центральних органів виконавчої влади України / Кабінет Міністрів України. — Київ.
54. Флот України : газета Міністерства оборони України / Міністерство оборони України. — Севастополь.
55. Хмельниччина : обласна масова газета / редакція газети. — Хмельницький.
56. Хрещатик : газета Київської міської ради / Київська міська рада. — Київ.
57. Черкаський край : громадсько-політична газета / Черкаська обласна рада, Обласна державна адміністрація, трудовий колектив редакції газети. — Черкаси.
58. Чорноморські новини : громадсько-політична газета / трудовий колектив редакції, Обласна державна адміністрація. — Одеса.
59. Щотижня / редакція газети "Южная правда". — Миколаїв.
60. Южная правда : суспільно-політична газета Миколаївської області / Колективне підприємство "Редакція газети "Южная правда". — Миколаїв.

*Леся Кучеренко,
старший науковий співробітник
відділу наукової
підготовки державних
бібліографічних покажчиків
Книжкової палати України*

*Ольга Муклімбаєва,
старший науковий співробітник
відділу наукової
підготовки державних
бібліографічних покажчиків
Книжкової палати України*